

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1154/2026. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a fémkereskedelemről szóló 2013. évi CXL. törvény 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.701.891/2022/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Németh Zoltán László Ügyvédi Iroda, ügyintéző ügyvéd: dr. Németh Zoltán László) eljáró Kft. (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) és 27. § (1) bekezdése alapján. Alkotmányjogi panaszában kérte a – megegyező, egyazon alapügyben hozott – Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzése, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.608/2020/8. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú ítélete, továbbá a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.701.891/2022/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá a fémkereskedelemről szóló 2013. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Fémtv.) 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló alapügy előzménye, valamint az indítványban foglaltak lényege a következő.
- [3] 2.1. Az indítványozó felperes engedéllyel fém- és papír termékeket érintő hulladékgazdálkodási tevékenységet folytatott. A fémhulladékok beszerzésére mind begyűjtéssel, mind ellenérték fejében sor került. Az indítványozó felperes az adóhatósági ellenőrzéssel érintett 2012. január 1. és 2016. november 21. közötti időszakban a G. Kft.-től 55 580 kg, a 2013. november 25. és 2016. november 21. közötti időszakban a H. Kft.-től 59 860 kg, a K. T. Kft.-től pedig 7 710 kg, összesen 123 150 kg mennyiségben szerzett be fémkereskedelmi engedélyköteles anyagot. A beszerzett fémkereskedelmi köteles anyagot az indítványozó felperes ellenérték fejében folyamatosan továbbértékesítette. E tevékenységéhez ugyanakkor nem rendelkezett a szükséges fémhatósági kereskedelmi engedéllyel.
- [4] Ezért vele szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) fémkereskedelmi tevékenység fémkereskedelmi engedély hiányában történő folytatása miatt 34 482 000 forint fémkereskedelmi bírságot szabott ki, illetve elrendelte a lefoglalt fémkereskedelmi engedélyköteles anyag elkobzását és értékesítését. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága mint másodfokú hatóság (a továbbiakban: alperes hatóság) helybenhagyta az elsőfokú határozatot.
- [5] Az indítványozó felperes keresete alapján első fokon eljáró Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. december 7-én meghozott 1.K.27.062/2017/14. számú jogerős ítéletével az alperesi határozatot az elsőfokú hatósági határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet ellen mind a felperes indítványozó, mind az alperes hatóság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.
- [6] A Kúria 2019. január 10-én meghozott Kfv.I.35.090/2018/8. számú ítéletével – eltérő indokolással – hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. A Kúria ítéletében megállapította, hogy az ügyben a fémkereskedelmi tevékenységre alkalmazandó törvények hatálya szempontjából két időszakot kell megkülönböztetni, az I. időszak 2012. január 1-től 2013. november 24-ig tartott, a II. időszak pedig 2013. november 25-től 2016. november 21-ig, vagyis az ellenőrzött időszak lezárultáig. A II. időszakban már – az indítvánnyal is támadott – Fémtv. volt az irányadó. Az I. időszakban megállapítható a jogsértés és ezen időszakra a felperes indítványozó felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő. A II. időszak tekintetében viszont a tényállás további tisztázására van szükség.

- [7] 2.2. A megismételt hatósági eljárásban az elsőfokú hatóság az indítványozóval szemben 15 276 800 Forint fémkereskedelmi bírságot szabott ki és megtiltotta az engedély nélkül folytatott fémkereskedelmi tevékenység végzését. Az elsőfokú hatóság döntött a lefoglalt fémkereskedelmi anyag elkobzásáról, a még nem értékesített anyagok visszaadásáról, az értékesítésből befolyt összeg késedelmi pótlékkal növelt összegének kifizetéséről, és az eljárási költségek megállapításáról, viseléséről is. A másodfokon eljáró alperes hatóság határozatával helybenhagyta az elsőfokú döntést.
- [8] 2.3. Az indítványozó felperes keresete alapján első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2020. szeptember 16-án meghozott 5.K.700.608/2020/8. számú jogerős ítéletével elutasította felperes keresetét.
- [9] A Törvényszék indokolása szerint a hatóság tényállás-tisztázási kötelezettsége kizárólag a II. időszak vonatkozásában merült fel. Az indokolás szerint kizárólag annak van relevanciája, hogy a hulladék útját feltáró láncolatban van-e olyan szereplő, amely a fémkereskedelmi anyagot ténylegesen hasznosítja. Utalt a Kúria ítéletének azon megállapítására, miszerint a hulladékgazdálkodási és a fémkereskedelmi szabályok esetében létezik egy olyan közös halmaz, amelyre mindkét terület szabályai irányadók, de egyik terület engedélyei nem válthatják ki a másik terület előírásait. A bírság összegének jogszerűségét, az alkalmazott átlagárát is vizsgálva megállapította, hogy a bírság nem tekinthető jogellenesnek.
- [10] 2.4. Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben 2020. december 14-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő (s egyidejűleg felülvizsgálati indítványt nyújtott be), melyet az Alkotmánybíróság a 2021. január 19-én meghozott IV/2137-2/2020. számú egyesbírói végzéssel visszautasított a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel [Ügyrend 32. § (3) bekezdés]. A végzés szerint „a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – a jogerős döntés elleni alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára. Ebben az esetben az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a kúriai döntésre is ki kell terjeszteni, ellenkező esetben elkesztettnek minősülhet az indítvány.”
- [11] 2.5. A jogerős ítéletet a felperes indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a 2021. február 18-án meghozott Kfv.I.35.484/2020/11. számú végzésével eljárásjogi hiba miatt hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította. A végzéssel szemben az indítványozó nem fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [12] 2.6. A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló eljárások a következők.
- [13] 2.6.1. A Kúria Kfv.I.35.484/2020/11. számú végzése alapján lefolytatott új eljárásban első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2022. február 16-án meghozott 5.K.700.905/2021/11. számú jogerős ítéletével az alperes hatóság határozatát, az elsőfokú határozatára is kiterjedően megsemmisítette, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [14] A Törvényszék megállapította, hogy a Kúria ítélete értelmében az I. időszak tekintetében feltárt tevékenység, annak értékelése és szankcionálása ítélt dolognak minősül.
- [15] A II. időszakot tekintve a Törvényszék megállapította, hogy a fémkereskedelmi tevékenységnek nem tényállási eleme a konkrét anyag egyedi azonosíthatósága, elegendő, ha az fajtáját és mennyiségét illetően azonosítható, illetve a feltárt kereskedelmi láncolatban fennálló oksági kapcsolat bizonyítható. A külföldre került hulladék tekintetében azonban nem folytatott le a hatóság kellő bizonyítást, ezért további bizonyításra van szükség.
- [16] A bírságszámítás során alkalmazott átlagár tekintetében a Törvényszék megállapította, hogy az erre vonatkozó kereseti kérelmet és indokolást a felperes indítványozó első ízben ebben a perben előterjesztett keresetlevélben adott elő. Az alapperben a keresetlevél nem tartalmazott ilyen előadást, utóbb pedig a felperes indítványozó már nem teheti vitássá azokat a hatósági döntéseket, amelyek tekintetében az eljáró közigazgatási hatóságnak az eljárást nem kellett újra lefolytatnia.
- [17] 2.6.2. Ezt követően az indítványozó ismételen az Alkotmánybírósághoz fordult (s egyidejűleg felülvizsgálati indítványt nyújtott be). A 2022. április 14-én előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú ítélete és a Fémvtv. 2. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [18] Az Alkotmánybíróság a 2022. május 27-én meghozott IV/1116-2/2024. számú egyesbírói végzésével visszautasította ezt az alkotmányjogi panaszt is, mivel a felülvizsgálati eljárás folyamatban volt, ekként az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében annak érdemi elbírálására nem volt lehetőség.
- [19] 2.6.3. A Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú jogerős ítéletével szemben mind a felperes indítványozó, mind az alperes hatóság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [20] A Kúria 2022. szeptember 8-án meghozott Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzésével megállapította, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme alapos és a jogerős ítéletet annak támadott részében hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [21] A Kúria megállapította, hogy az ítélt dolog által szabott korlát miatt már nem tárgya a közigazgatási pernek, és így a felülvizsgálati eljárásnak sem, hogy a felperes indítványozó hulladékgazdálkodásra vonatkozó engedélye nem váltja ki, nem pótolja a fémkereskedelmi engedélyt; az I. időszak esetében a kereset elutasításának volt helye az alapeljárásban; a II. időszakban a H. Kft. és a K. Kft. vonatkozásában az alapperben alapos volt a kereset; a hatóságnak az új eljárást a II. időszakban a G. Kft-től beszerzett engedélyköteles anyagra nézve kellett lefolytatnia. A Kúria határozata szerint az is megállapítható, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperes indítványozó a hulladékgazdálkodási engedély kérdését ellenkérelmében fogalmazta meg, amely beadvány esetében a Közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvénynek (a továbbiakban: Kp.) a felülvizsgálati kérelem korlátjára vonatkozó szabálya miatt sincs lehetőség az álláspont érdemi vizsgálatára. Ugyancsak ez a korlát érvényesült a felülvizsgálati ellenkérelemnek a bizonyítékok elsőfokú bíróság általi téves értékeléséhez kapcsolódó előadására is.
- [22] A Kúria a fémkereskedelmi tevékenység meghatározása kapcsán – a korábbi végzéséhez hasonlóan – hivatkozott a Kfv.I.35.535/2019/11. számú végzésben meghatározottakra. Eszerint fémkereskedelmi tevékenység fogalmának meghatározásakor nincs annak jelentősége, hogy a felvásárlónak volt-e tudomása az általa értékesített hulladék sorsáról, annak tényleges hasznosításáról. A fémkereskedelmi tevékenység akkor is megvalósul, ha a felvásárló hasznosítás céljából vásárolja fel a fémkereskedelmi engedélyköteles anyagot, azonban a hasznosítás ténylegesen nem valósul meg. A tényleges hasznosítás törvényi követelményének hiányában, a célzat elegendő voltára tekintettel a fémkereskedelmi tevékenység megvalósulásának nem tényállási eleme az értékesítés láncolatában a konkrét anyag egyedi feldolgozásának, illetve hasznosításának beazonosíthatósága. A Fémvtv. alapján a hasznosítást végző személyét kellett feltárni, nem pedig a fémhulladék tényleges hasznosításának körülményeit, módját, idejét.
- [23] A Kúria hivatkozott továbbá a Kfv.I.35.044/2021/2020/1. számú ítéletére is, mely szerint a fémkereskedelmi szabályainak alkalmazása során a hasznosítási tevékenységet a Fémvtv. által alkalmazott meghatározás szerint kell vizsgálni, és annak alapján már maga a vágás, darabolás, bálázás, préselés is hasznosítás. A külföldre került hulladék tényleges hasznosításának megvalósulásához nem kell az értékesített fémkereskedelmi engedélyköteles anyag tételes sorsának vizsgálatát elvégezni, elegendő annak feltárása az elsőfokú bíróság részéről, hogy az alperes határozatában bizonyította-e azt, miszerint a külföldi gazdasági társaság folytat a Fémvtv. szerinti hasznosítást. Ennek következtében az alperes hatóság további bizonyítási eljárásra való kötelezése a jogerős ítéletben szükségtelen volt.
- [24] 2.6.4. Az indítványozó ezt követően ismételt az Alkotmánybírósághoz fordult és a 2022. december 19-én előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.608/2020/8. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú ítélete és a Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzése, valamint a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság IV/2874/2022. ügyszámon indult eljárás.
- [25] 2.6.5. A Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú hatályon kívül helyező végzése folytán az újabb megismételt eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 2023. május 9-én meghozott 5.K.701.891/2022/13. számú jogerős ítéletével a felperes indítványozó keresetét elutasította.
- [26] A Törvényszék kiindulópontként rögzítette, hogy azt kellett vizsgálni, hogy az eljáró közigazgatási hatóságok a bizonyítást lefolytatták-e, és annak eredményeként megalapozott következtetést vontak-e le az alapeljárásban nem vizsgált kérdésekben. Ezen túlmenően a bíróság összecszerúsége tekintetében a bíróság részéről vizsgálandó, hogy arra vonatkozóan volt-e a kúriai ítéletben iránymutatás, vagy a felperes indítványozó ebben az eljárásban kezdeményezett-e először teljes körű felülvizsgálatot. Ezenkívül a bíróságnak abban a kérdésben kellett még állást foglalnia, hogy az alperes határozatában bizonyította-e azt, miszerint a külföldi gazdasági társaság folytat a Fémvtv. szerinti hasznosítást. A perben ugyanakkor már nem képezhetette vizsgálat tárgyát az, hogy a felperes

indítványozó hulladékgazdálkodási engedélye elegendő volt-e ahhoz, hogy fémkereskedelmi engedély hiányában végezhesse a tárgyi tevékenységet. A Törvényszék szerint nem volt jelentősége annak sem, hogy az anyagok ténylegesen azonosíthatóak-e, sem annak, hogy a felperes indítványozónak nem volt tudomása és tényleges ráhatása az anyagok további sorsának alakulására.

- [27] A Törvényszék megállapította, hogy külföldi vállalat tevékenységéről az alperes hatóság a megelőző eljárásban meggyőződött, ekként jogszerűen következtetett arra, hogy a vállalat hasznosítási tevékenységet folytat, azaz e tevékenysége által a fémkereskedelmi láncolatba beilleszthető. A Törvényszék megállapította, hogy az eljáró közigazgatási hatóságok a láncolat feltárását elvégezték, a rendelkezésre álló bizonyítékokból helyesen vonták le azt a következtetést, hogy a vizsgált II. időszakban a felperes indítványozó úgy szerepelt a fémkereskedelmi láncolatban, hogy tevékenységével a fémhulladék hasznosítását megvalósító cselekménnyel oksági kapcsolatba került. A Törvényszék rögzítette azt is, hogy a fémkereskedelmi tevékenységnek nem tényállási eleme a konkrét anyag egyedi azonosíthatósága, elegendő, ha az fajtáját és mennyiségét illetően azonosítható, illetve a feltárt kereskedelmi láncolattal fennálló oksági kapcsolat bizonyítható.
- [28] A Törvényszék megállapította, hogy a bírságösszege meghatározásával összefüggésben az indítványozó érvelését első ízben adta elő a perbeli keresetlevélben, ilyen tartalmú indokolást a 2017. április 25-én kelt keresetlevele nem tartalmazott, utóbb pedig a felperes indítványozó már nem teheti vitássá azokat a hatósági döntéseket, amelyek tekintetében az eljáró közigazgatási hatóságoknak az eljárást nem kellett újra lefolytatni.
- [29] A tevékenység párhuzamos szabályozásának alaptörvény-ellenessége miatt előterjesztett indítvánnyal kapcsolatban a Törvényszék megállapította, hogy a felperes nem hozta megalapozottan összefüggésbe az általa hivatkozott Fémvtv. 1. § (1)–(2) bekezdéseit, valamint 2. § (1) bekezdés 1–5. pontjait, továbbá a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) fogalom meghatározásait az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel.
- [30] Az Alaptörvény XXVIII. cikkével összefüggésben a Törvényszék azt emelte ki, hogy a büntetőjogi alkotmányos elvek az ügyben közvetlenül nem érvényesülnek. Az Alaptörvény 28. cikke nem hozható közvetlen összefüggésbe a felperes által sérelmezett jogalkotói alaptörvény-ellenességgel. Az országos átlagár meghatározásának kérdése körében is hivatkozott a felperes alaptörvény-ellenességre, ugyanakkor a perben ezt a kérdést vizsgálni nem lehetett, figyelemmel arra, hogy a felperes 2017. április 25. napján kelt keresetlevelében a bírságkiszabás módszerét nem vitatta, ezáltal azt az eljárás tárgyává nem tette. S amint a Kúria is utalt rá, nem jogellenes az olyan szabályozás, amely szerint a hulladékok bizonyos körére vonatkozóan a Ht. szerinti kezelési engedély beszerzésén túl további engedélyre, fémkereskedelmi engedélyre van szükség.
- [31] 2.6.6. Az indítványozó ezt követően ismételt az Alkotmánybírósághoz fordult és 2023. július 25-én előterjesztett alkotmányjogi panaszában (ami a jelen ügy) kérte a Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzése, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.608/2020/8. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú ítélete, továbbá a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.701.891/2022/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és a határozatok megsemmisítését. Kérte továbbá a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontjának megsemmisítését is.
- [32] Az Alkotmánybíróság IV/1642/2023. ügyszámon indult eljárás.
- [33] 3. Az indítványozó összesen négy alkalommal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [34] 3.1. A Budapest Környéki Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 2020. szeptember 16-án meghozott 5.K.700.608/2020/8. számú jogerős ítéletével szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság IV/2137-2/2020. számú egyesbírói végzéssel visszautasította a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel. A Kúria a 2021. február 18-án meghozott Kfv.I.35.484/2020/11. számú végzésével szemben az indítványozó nem fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [35] 3.2. Második alkalommal a Budapest Környéki Törvényszék 2022. február 16-án meghozott 5.K.700.905/2021/11. számú ítéletével és a Fémvtv. 2. § (1) bekezdésével szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt a IV/1116-2/2022. számú egyesbírói végzésével utasította vissza az Alkotmánybíróság, szintén a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel.
- [36] 3.3. Harmadik alkalommal a Kúria 2022. szeptember 8-án meghozott Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzésének kézhezvételét követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.608/2020/8. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú

ítélete és a Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzése, valamint a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

- [37] 3.4. Negyedik alkalommal a Budapest Környéki Törvényszék 2023. május 9-én meghozott 5.K.701.891/2022/13. számú ítélete kézhezvételét követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában szintén a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.608/2020/8. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.700.905/2021/11. számú ítélete, a Kúria Kfv.I.35.203/2022/12. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.701.891/2022/13. számú ítélete, valamint a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [38] Az Alkotmánybíróság a IV/2874/2022. számon indult, illetve a IV/1642/2023. számon indult ügyeket – az egyazon indítványozó által kezdeményezett ügyek tárgyának azonosságára tekintettel – egyesítette és jelen eljárásban bírálta el.
- [39] 3.5. A benyújtott alkotmányjogi panaszok érvelése egyező.
- [40] 3.5.1. Eszerint sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jog, mivel a támadott bírósági eljárások során a bíróságok nem értékelték a hatósági eljárásban – bizonyításban és jogértelmezésben – elkövetett hibákat, amelyek folytán a hatósági eljárás tisztességességének követelménye is sérült. Sérült továbbá a tisztességesség követelménye azáltal is, hogy a bíróságok eljárásjogi akadályokat gördítettek az indítványozó elé, ami miatt nem volt lehetőség az ügyben jelentős – a jogalapra és az összegszerűsége is kiterjedő – jogkérdések megvizsgálására. Ebből fakadóan, noha az alperes hatóság az I. időszakra eső jogsértéseket soha nem bizonyította, ezt a bíróságok nem vizsgálták.
- [41] Kifogásolja az indítványozó továbbá, hogy a bíróság a lefoglalt fém piaci értékének meghatározásakor az alperes hatóság – az indítványozó álláspontja szerint – hibás, az országos átlagárát figyelembe vevő számítását fogadta el, miközben az indítványozó pontosan levezetett számításokat terjesztett elő a piaci ár kiszámítására. A bíróság rosszul értelmezte a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 10. pontját, mert a piaci érték bizonyítására nem adott számunkra lehetőséget, ami sértette a szabad bizonyítás elvét és ezáltal a tisztességes eljárás követelményét is.
- [42] 3.5.2. Az indítványozó emellett a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is indítványozta.
- [43] Az indítvány szerint a probléma lényege, hogy a Ht. és a Fémvtv. egymást metsző halmazt alkotnak ugyan, ám az egyes tevékenységek folytatásához nélkülözhetetlen engedélyek szükségessége nem derül ki egyértelműen a jogszabályokból. Álláspontja szerint az biztos, hogy mindkét jogszabály meghatároz egy minimális mennyiséget, amely alatt nem szükséges a természetes személyeknek engedélyt kiváltaniuk. Ezt követően azonban a gyakorlatban – a jogalkalmazók számára is – gondot okoz az, hogy konkrétan a hulladékok csoportján belül elhelyezkedő fémhulladékok esetében milyen tevékenység végzése követeli meg azt, hogy a hulladékgazdálkodási engedélyen kívül fémkereskedelmi engedély beszerzése is szükségessé váljék.
- [44] Az új Fémvtv. nem kötelezte a hulladékgazdálkodó cégeket a fémkereskedelmi engedély kiváltására pusztán azért, mert a hulladékok végül hasznosításra kerülnek. A hulladékgazdálkodási törvény nem módosult, nem került bele, hogy a fém felvásárlása önmagában már megvalósítja a fémkereskedelmi tevékenységet, sőt, ezért a pénzért kiváltott engedélyek mellé még 5 millió forintot is letétbe kell helyezni. Nem egyértelmű továbbá azon szervezetek helyzete sem – mint az indítványozó is – akik ellenérték fejében szereznek be fémhulladékot, azt a hasznosítást megelőző tevékenységként kezelik, majd pedig minimális haszonnal értékesítik egy olyan szervezet felé, aki saját maga sem végez hasznosítási tevékenységet.
- [45] Az indítvány szerint arra tekintettel, hogy a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja nem egyértelműen értelmezhető, ezért sérti a jogbiztonságot, a tisztességes eljárás követelményét és a diszkrimináció tilalmát.
- [46] 3.5.3. A Pénzügyminisztérium *amicus curiae* beadványt nyújtott be. Ebben arra hivatkozott, hogy – álláspontja szerint – nem merül fel alaptörvény-ellenesség és sem az alkotmányjogi panaszban hivatkozott jogszabályhely, sem az alkalmazása útján meghozott hatósági határozatok, bírósági döntések nem minősülnek alaptörvény-ellenesnek.
- [47] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [48] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.
- [49] Az indítványozó négy alkalommal nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Alkotmánybíróság korábbi indítványait visszautasította a Kúria folyamatban lévő eljárásai miatt (IV/2137-2/2020. és IV/1116-2/2022. számú egyesbírói végzések), utóbb benyújtott két indítványát pedig egyesítette.
- [50] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tekinthető elkésettnek a megelőző eljárásokban hozott határozatok tekintetében, tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz előterjesztésének szempontjából ezeket az eljárásokat összefüggő eljárásnak kell tekinteni, mely véglegesen a Budapest Környéki Törvényszék 5.K.701.891/2022/13. számú ítéletével zárult le, az indítványozó pedig a megelőző eljárási szakaszokban is élt indítványozási jogával. Ehhez képest az indítványozó az alkotmányjogi panaszt – az egyesbírói végzések szerinti alkotmánybírói tájékoztatás nyomán, figyelemmel az első két indítvány benyújtásakor hatályos Ügyrend 32. § (3)–(4) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalásra is – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be.
- [51] 4.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [52] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [53] Az indítványozó a sérelmezett bírósági határozatokkal zárult ügyben felperes volt, vagyis érintett, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [54] Az indítvány emellett megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek, ugyanis megjelölte a támadott jogszabályi rendelkezést és bírósági döntéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [55] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróságok a Fémvtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontját alkalmazták döntéseikben.
- [56] A Fémvtv. 2. § (1) bekezdése értelmező rendelkezéseket tartalmaz. Ennek körében az 1. pont határozza meg a fémkereskedelmi engedélyköteles anyag, míg az indítványban kifogásolt 2. pontja a fémkereskedelmi tevékenység fogalmát. Az indítvány ezzel összefüggésben a jogbiztonság [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], illetve a diszkrimináció tilalmának (Alaptörvény XV. cikk) sérelmére hivatkozik.
- [57] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz azonban csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}, az indítványozó erre a támadott norma kapcsán nem hivatkozott.
- [58] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek és a norma címettjei számára is értelmezhetők és követhetők legyenek {ld. pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [116]; [120], 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [67]}, ugyanis ekként tudják a jogalanyok a magatartásukat a jog előírásaihoz igazítani [25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132]. Ehhez képest nem felel meg a normatartalommal szemben fennálló követelményeknek az a szabály, „amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címettjei számára előre nem látható” [42/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 299, 301, legutóbb pl. 31/2021. (XII. 1.) AB határozat, Indokolás [67]}, sem az, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46]. Ugyanakkor alkotmányértésnek csak az minősül, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő (1263/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 672, 673–674) [3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18], 3354/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [28]]. A jogszabályok értelmezése pedig elsősorban a bíróságok feladata és hatásköre, önmagában pedig nem

alaptörvény-ellenes, ha egy jogszabályi rendelkezés alkalmazása jogértelmezést igényel az eljáró bíróságok, illetőleg hatóságok részéről. A bíró feladata ugyanis az Alaptörvénnyel összhangban álló, lehetséges értelmezési eredmények közötti választás {3051/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [19]}. Ehhez képest nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe a jogszabályok által nyitva hagyott kérdések tisztázása, mivel az a rendes bíróságok feladata {3134/2023. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [59] Az indítványozó azonban nem adott elő a diszkrimináció tilalmának sérelmével kapcsolatban sem alkotmányjogi érveléssel alátámasztott indokolást arra, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény XV. cikkében foglaltakkal. Ennek címén valójában az eljáró bíróság jogértelmezését kifogásolta és saját álláspontja szerinti értelmezést kérte számon.
- [60] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {pl. 3272/2018. (VII. 20. AB végzés, Indokolás [34]; 3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság ekként nem vizsgálhatta érdemben az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt.
- [61] 5. A támadott bírói döntések vonatkozásában az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [62] 5.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági, míg XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírósági eljárások tisztességességének követelményét fogalmazza meg. Mindkét jog lényegét az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Eszerint az eljárások tisztességességének követelménye alkotmányos jelentőségű garancia, mely biztosítja az eljárás alanyai jogainak érvényesülését és kiküszöböli az önkényes jogalkalmazást. A tisztesség követelménye az anyagi jogi jogosultságok hatékony érvényesítésének elengedhetetlen feltétele. A hatósági szakaszban egyrészt a közhatalom gyakorlása törvényességének biztosítója, ekként biztosítja azt, hogy a hatóság döntéseit előre meghatározott, átlátható és ellenőrizhető eljárási szabályok szerint hozza meg, a bírósági szakaszban pedig annak garanciája, hogy a jogvitákat objektív, semleges módon döntsék el.
- [63] E két jog alapvető különbsége ugyanakkor abban áll, hogy címzettjük, ekként kötelezettje különböző, egyik esetben a hatóság, míg másikkban a bíróság.
- [64] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján csupán olyan esetben alapítható alkotmányjogi panasz, ha a sérelmesnek vélt bírósági eljárás közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt zajlott és a bírósági eljárásban a bíróság olyan határozatot hagy helyben, amely sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot {7/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [65] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog lényeges eleme a pártatlan, részrehajlás nélküli ügyintézés, a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint a tisztességes ügyintézés követelménye {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [26]; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [29]; 9/2025. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [54]}. E jogok érvényesíthetősége a hatóság működésének korlátja, jogszerű eljárásának pedig alaptörvényi mércéje {25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [23]}. E követelmény jogosultja az ügyfél, kötelezettje a hatóság. Mércéként szolgál a szakjogi szabályok szerint folyó hatósági eljárások számára, megtestesíti a hatósági eljárás alapjogilag egységként értékelt és védett minőségét {25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [32]}. A tisztességes hatósági eljárás által biztosított jogvédelem kiterjed a hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes módon és észszerű határidőn belüli ügyintézésére, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására, valamint a közigazgatási jogkörben okozott kár törvényben meghatározottak szerinti megtérítésére is {8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [42]; 3052/2025. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}.
- [66] Ehhez képest a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alaptörvényi mércéje olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]}. A tisztességes bírósági eljárás követelményrendszere azt a célt szolgálja, hogy csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely

- ekként elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]}. A tisztességes eljárás iránti elvárás lényege, hogy a jogalkalmazás részéről az érintettet ne érje a döntési jogkör diszkrecionalitásával nem igazolható meglepetés {9/2023. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [98]}.
- [67] A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, melynek része, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]}.
- [68] 5.2. Az indítványban sérelmezettek lényege kettős. Az indítvány kifogásolja egyrészt a bírósági jogértelmezést és a tényállás tisztázottságát, másrészt pedig azt, hogy az egyes bírósági szakaszokban ítélt dologgá váló kérdéseket nem vitathatta és ehhez képest a bíróságok egyes vitatott és az ügyben jelentős kérdéseket nem vizsgáltak meg érdemben. E két probléma részben egymást fedő kérdések, az ítélt dolog (*res iudicata*) ugyanis a tények és a jog érdemi vizsgálatát feltételezi.
- [69] Minden eljárási törvény a *res iudicata* elvén keresztül biztosítja a jogerő tiszteletében megnyilvánuló jogbiztonság érvényesülését {3335/2019. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [23]}. „Az Alkotmánynak megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltahoz alapvető alkotmányos érdek fűződik. A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, [...] hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható” {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 66., megerősítette: 3103/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [24]}. Ugyanakkor az ítélt dolog mint eljárási akadály alkotmányos érvényesülésének alapvető feltétele, hogy az adott döntés érdemi vizsgálat eredményeként szülessen meg. Az e kritériumnak nem megfelelő döntések *res iudicata*-ban megnyilvánuló eljárási akadályként való – téves – értékelése pedig az Alaptörvény érvényesülése ellen hat, hiszen a bírósághoz fordulás jogát akadályozza {3335/2019. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]}.
- [70] Az érdemi vizsgálat fennállása esetén ugyanakkor az ítélt dolog fennállásának kérdése olyan tényállás-megállapítási és szakjogi kérdés, amelynek vizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik {3286/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [21]; 1009/2026. (I. 26.) AB végzés, Indokolás [28]–[29]}.
- [71] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tényállás megállapítása a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [72] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [73] Jelen ügyben az eljáró bíróságok több ízben – s mind a tényállás tisztázásának, mind pedig az irányadó anyagi jog egyes kérdéseinek értelmezésére egyaránt kiterjedő – megismételt eljárásban vizsgálták a fennálló tényeket.
- [74] Már a hatósági szakaszban, majd elsőként a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság eljárásában megállapításra került, hogy az alkalmazandó jog szempontjából két időszak különböztethető meg, mindazonáltal az indítványozó mindkét időszakban engedélyköteles tevékenységet folytatott. Ehhez képest értékelték a bíróságok az egyes engedélytípusokat és összevetették azt a feltárt tényekkel, mellyel kapcsolatban többször került sor jogorvoslatra.

- [75] A bíróságok ekként érdemi vizsgálatot folytattak le, majd érdemben vizsgálták azt is, hogy mely kérdések nem vitathatóak már az egyes eljárási szakaszokban. A bíróságok tehát az indítványozó által állított sérelemre jogi érvekkel alátámasztott választ adtak, ehhez képest az indítványozó olyan szakjogi, illetve tényállás-tisztázási kifogásokat terjesztett elő, melyekkel kapcsolatban a bírósági jogértelmezést az Alkotmánybíróság nem jogosult felülbírálni {3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [30]; 148/2024. (V. 3.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [76] Mindezek alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek.
- [77] 6. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései szerint eljárva, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, valamint 27. § (1) bekezdésére tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján – visszautasította.

Budapest, 2026. március 10.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2874/2022.

